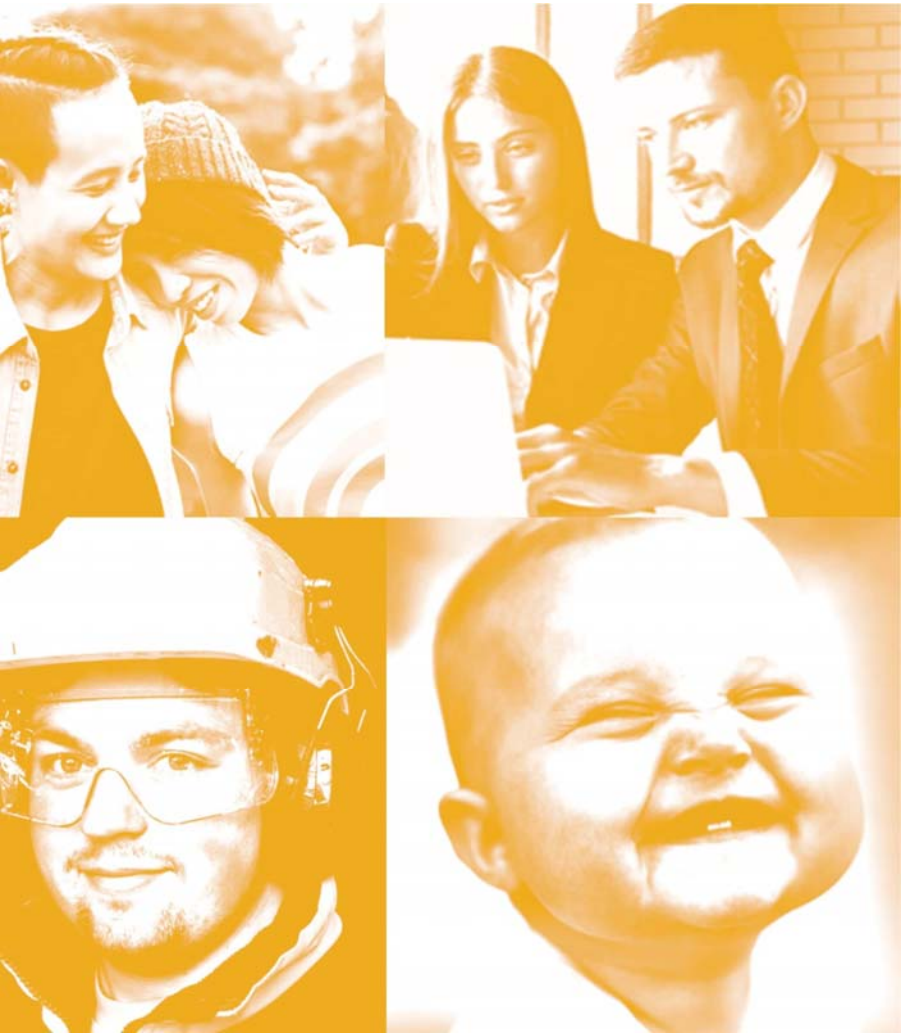

TAE 2020, JTS 2021-2023

Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33

Kunta- ja terveysjaosto

HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 talousarvioksi

VNS 2/2019 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2023

Yleistä

- Pääluokan loppusumma 14,8 mrd. euroa
  - noin 26 % valtion budjetista
  - 256 milj. euroa pienempi kuin 2019 varsinainen talousarvio
  - kehyskauden lopussa 14,6 mrd. euroa
- Muutokset pääosin hallitusohjelman mukaisten uudistusten toteuttamisesta sekä sosiaaliturva- ja toimeentuloturvaetuuksien tarvearvioiden tarkistuksista
- Määrärahojen lasku aiheutuu pääosin myönteisestä työllisyyskehityksestä
- Työttömyysturvamenot laskevat 2019 vuoden 2,4 mrd. eurosta 2,1 mrd. euroon kehyskauden lopussa.

Yleistä

- Talousarvio ja kehys sisältää rakenteellisen muutoksen, joka vääristää luku- ja/tai momenttitasolla vertailua edellisiin vuosiin:
  - Perhe-etuudet momentille 33.10.50 on koottu perhe-etuuksia koskevat määrärahat
  - Tähän liittyen lapsilisät, perhe-etuudet ja elatustuki momentit (33.10.51, .52 ja .55) on lakkautettu ja määrärahat siirretty momentille 33.10.50.

Pääluokka 33 TAE/kehys vv. 2020-2023

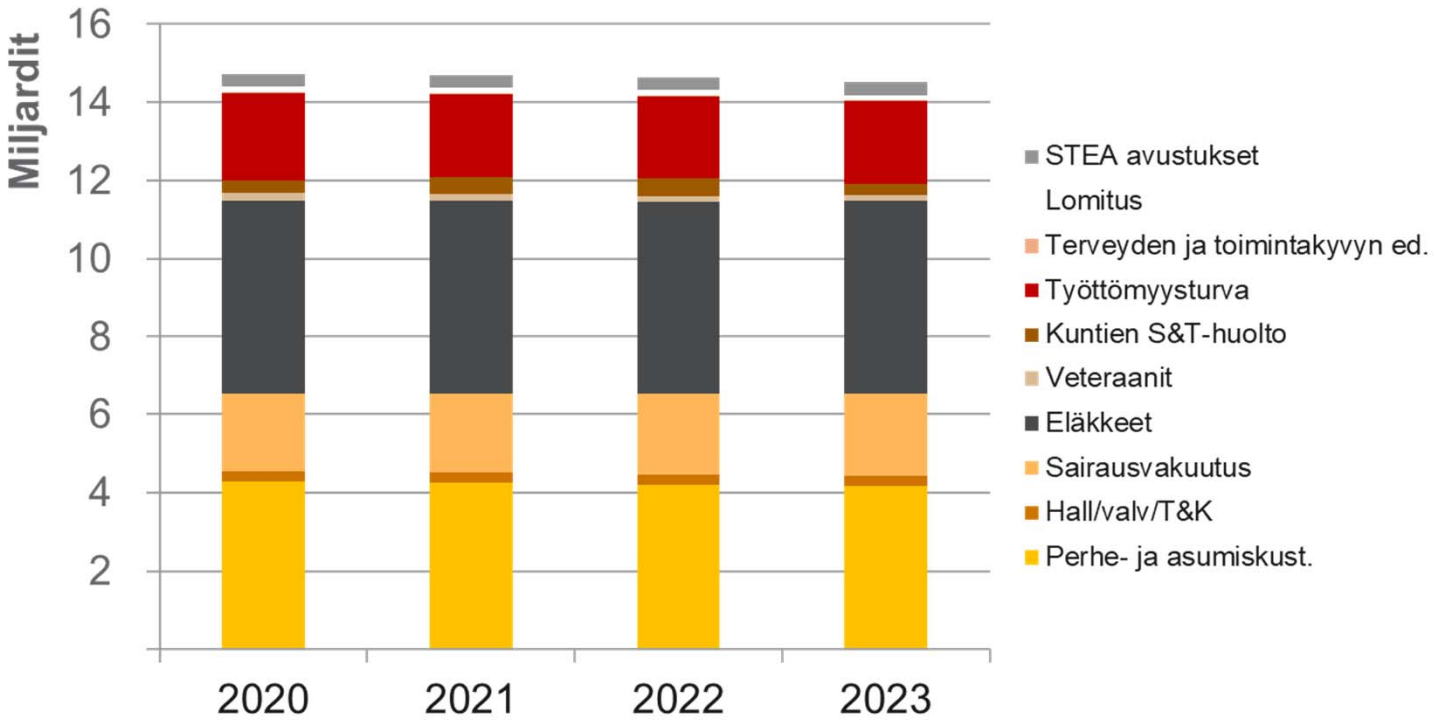

Perhe- ja asumiskustannusten tasaus

- 4,3 mrd. euroa, vähennystä 92 milj. euroa vuonna 2020, kehyskauden lopussa 4,18 mrd. euroa
- Muutos aiheutuu pääasiassa tarvearvion muutoksista asumistuessa ja toimeentulotuessa
- Neljännestä ja sitä seuraavista lapsista maksettavaan lapsilisään sekä lapsilisän yksinhuoltajakorotukseen tehdään 10 euron tasokorotus
- Samalla toimeentulotuessa yksinhuoltajan perusosaa korotetaan noin 20 eurolla
- Elatustukea korotetaan 7 eurolla
- Näihin uudistuksiin on varattu yhteensä 36,3 milj. euroa 2020 alkaen.

Sairausvakuutus

- Valtion osuus 1,98 mrd. euroa, vähennystä 450 milj. euroa vuonna 2020, kehyskauden lopussa 2,1 mrd. euroa
- Vähennys aiheutuu pääosin kilpailukykysopimuksen vaikutuksista työantajan sairausvakuutusmaksun alennuksen pienentyessä
- Perusturvaan (vähimmäismääräiseen kuntoutusrahaan, sairaus- ja vanhempainpäivärahoihin sekä työttömyyspäivärahaan) tehdään 20 euron korotus, jonka kustannusvaikutus on valtiolle n. 40 milj. euroa
- Työtulosäännösten uudistaminen vaikuttaa päivärahaetuuden määräytymiseen 2020. Uudistuksesta syntyy valtiolle kertaluonteinen 30 milj. euron säästö.
- Paperittomien välttämättömät terveyspalvelut ja vailla kotikuntaa olevien tahdosta riippumaton hoito 2021 alkaen +2,0 milj. euroa
- Perhevapaauudistuksen toteuttamiseen 2021 alkaen on tehty 25 milj. euron kehysvaraus.

Työttömyysturva

- Noin 2,2 mrd. euroa, vähennystä 135 milj. euroa työttömyyden laskun johdosta vuonna 2020, kehyskauden lopussa 2,1 mrd. euroa
- Työttömyysturvan aktiivimallin leikkuri poistetaan ja työttömyyspäivärahan lisäpäivien alaikärajaa korotetaan 62 vuoteen.
  - Näiden toimenpiteiden yhteisvaikutuksena valtion menojen arvioidaan vähenevän 9,3 milj. eurolla.
- Palkkatuetun työn rahoittamista työttömyysetuus-määrärahoista ja työllisyysmäärärahoista jatketaan v. 2020.
- Osatyökykyisten työkykyohjelma 14,9 milj. euroa kehyskaudella, josta 4,5 milj. euroa 2020
- Työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma 1 milj. euroa.

Eläkkeet

- 4,95 mrd. euroa, jossa lisäystä 292 milj. euroa vuonna 2020, kehyskauden lopussa 4,97 mrd. euroa
- Pientä eläkettä saavien eläkkeitä korotetaan vuonna 2020:
  - korotus on takuueläkkeessä noin 50 euroa ja kansaneläkkeessä noin 34 euroa kuukaudessa
  - vaikutus budjetin määrärahoihin on 230 milj. euroa, mutta koko julkisen talouden osalta nettomääräinen kustannus on 183 milj. euroa
- Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maksettavien vakuutusmaksujen viivästyskoron tilapäistä alentamista jatketaan vuonna 2020
- Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hoitokulujen laskentaperusteen muutos lisää menoja 5,0 milj. euroa
- Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen rahoitusosuuksia tarkistetaan. Säästää valtion menoja 1,0 milj. euroa ja vakuutettujen kustannukset kasvavat 1,4 milj. euroa.

Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut

- Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishankkeisiin 420 milj. euroa vuosina 2020-2022, josta 97 milj. euroa vuodelle 2020. Pysyviä lisäyksiä vuodesta 2023 alkaen 183 milj. euroa. Tavoitteena on esimerkiksi palveluiden saatavuuden parantaminen. Kehittämishankkeet kohdentuvat mm:
  - Peruspalveluiden saatavuuden turvaamiseen mm. hoitotakuulla sekä sovittamalla yhteen asiakkaan polkua sosiaalipalveluiden ja terveyspalveluiden keskellä
  - Ikäihmisten hoidon ja hoivan parantamiseen valmistelemalla poikkihallinnollinen ikäohjelma, hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus sekä kehittämällä omaishoitoa, kotihoitoa ja perhepalveluita
  - Kansallisen poikkihallinnollisen mielenterveysstrategian ja lapsistrategian valmisteluun
  - Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin kokeiluun
  - Osatyökykyisten työkykyohjelmaan
  - Palvelurakenteen kehittämiseen toisen kotimaisen kielen turvaamiseksi.

Kehittämishankkeisiin varatut resurssit (1000 e)

	STM mom 33.60.39			PPVO
	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7) ympärivuorokautisen hoivan yksiköihin (HO 2019)	5 000	30 000	40 000	70 000
Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen (HO 2019)	5 000	20 000	40 000	45 000
Kansallinen, poikkihallinnollinen mielenterveysstrategia (HO 2019)	10 000	20 000	30 000	18 000
Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin kokeilujen laajentaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	2 500	2 500		
Peruspalveluiden saatavuus (hoitotakuun kiristäminen) (HO 2019)	60 000	60 000	40 000	50 000
Kotihoidon kehittämishanke (HO 2019 kertaluonteinen)	2 000	2 000	2 000	
Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille (HO 2019 kertaluonteinen)		5 000	5 000	
Osatyökykyisten työkykyohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	4 500	5 400	5 000	
Palvelurakenteen kehittäminen toisen kotimaisen kielen turvaamiseksi	1 000	1 000	1 000	
Poikkihallinnollisen ikäohjelman laadinta (HO 2019 kertaluonteinen)	5 000	5 000	5 000	
Poikkihallinnollisen lapsistrategian laadinta (HO 2019 kertaluonteinen)	2 000	2 000	2 000	
Yhteensä	97 000	152 900	170 000	183 000
	STM mom 33.03.31			**PPVO**
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko (HO)	10 000	8 000	5 000	4 000

Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut

- Turvakotipaikkojen lisäämiseksi 2,0 milj. euron korotus, yhteensä 21,6 milj. euroa, kehyskauden lopussa 24,6.
- Päihteitä käyttävien äitien hoitoon 1,5 milj. euron lisämääräraha vuosille 2020-2021
- Saattohoidon ja palliatiivisen hoidon vahvistamiseen 2 milj. euron määräraha vuosille 2020-2022
- Terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen 25 milj. euroa, jossa 4,0 milj. euron tasokorotus
- SERI-keskuksiin ehdotetaan 0,3 milj. euron määrärahaa vuodelle 2020, joka kasvaa 0,7 milj. euroon 2023.
- Maksuttoman ehkäisyn kokeilu alle 25 v. 5 milj. euroa vuosille 2021-2022

Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut

VM:n momentilla Kuntien peruspalvelujen valtionosuus:

- Vaasan keskussairaalan laaja päivystys 1 milj. euroa
- Perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuus 2 milj. euroa
- Asiakasmaksulaki 45 milj. euroa 2021
- Lastensuojelun henkilöstömitoitus 9 milj. euroa 2022
- Lapsi- ja perhepalvelut 4 milj. euroa 2023
- Seulontaohjelman laajennus 10 milj. euroa 2023
- Vammaispalvelulain kokonaisuudistus 21,6 milj. euroa 2023
- Peruspalvelujen saatavuus 50 milj. euroa 2023
- Vanhuspalvelulaki (vähimmäismitoitus, kotihoito, omaishoito) 115 milj. euroa 2023

Muuta

- Veteraanien tukemiseen 208 milj. euroa vuonna 2020, kehyskauden lopussa 131 milj. euroa
- Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitukseen 143 milj. euroa vuonna 2020, kehyskauden lopussa 131 milj. euroa:
  - Maatalousyrittäjien jaksamista tukeva Välitä viljelijästä -hanketta jatketaan hankkeen siirtyneillä määrärahoilla vuonna 2020. Vuosille 2021 ja 2022 kohdenettu 2 milj. euroa.
  - Maatalousyrittäjien lomituslain uudistaminen vuodesta 2021 lukien, 6 milj. euroa. Tietojärjestelmiin kertaluonteinen 3 milj. euroa.
- Kansallista rokotusohjelmaa kehitetään laajentamalla TBE-rokotusta ja HPV-rokotusta myös pojille. Laajennukseen ehdotetaan 2,0 milj. euroa.
- Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen valtion korvaukseen ehdotetaan 1 milj. euron tasokorotusta
- Sosiaali- ja terveysalan kasvustrategian rahoitukseen 3 milj. euron lisäys vuosille 2020 ja 2021
- Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen ja muutosohjelmalla on varattu 23 milj. euroa vuosille 2020-2022 ja pysyvää rahoitusta (VM pääluokassa) 4 milj. euroa vuodesta 2023

Virastot ja laitokset

- Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteille vuonna 2020 noin 204 milj. euroa. Uusina muutoksina huomioitu mm:
  - Hallinnonalan ns. siirtyvien erin pysyvä leikkaus 4,1 milj. euroa → 2,7 milj. euroa virastoihin ja laitoksiin
  - Ihmiskaupan uhrien asumispalvelun valvonta- ja ohjaustehtävä (3 htv) 0,3 milj. euroa, THL
  - Käypähoitosuosituksen käännökset 0,6 milj. euroa, THL
  - SERI-keskusten satelliittikeskukset 0,3 milj. euroa, THL
  - Työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma 1,0 milj. euroa, TTL
  - Työsuojelu- ja työvoimavalvonta 1,5 milj. euroa, AVI
  - Lääkehoitojen arviointitoiminta 0,15 milj. euroa, FIMEA
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon tietolupaviranomainen 5,2 milj. euroa
- Kehyskaudella määrärahataso laskee 194,8 milj. euroon